

MORAŠICKÝ OBČASNÍK



obcí Morašice, Říkovice, Lažany a Višňáry

číslo 78 rok 2022



Takto krásně a dramaticky...



...se u nás ohlásil podzim

BYL JEDNOU JEDEN DOMEČEK A TEN BYL PLNÝ DĚTIČEK. BYL TAM KLUK A TAKY HOLKA, BYLA JICH TAM PLNÁ ŠKOLKA.

Ta školka stojí v Morašicích u Litomyšle a je opravdu i v letošním školním roce plná dětí. K 1. 9. máme zapsáno 42 dětí, 18 dětí je ve třídě mladších dětí, 24 v horním oddělení. Dole ve třídě je méně dětí, protože jsou tam děti dvouleté a za ty se musí podle nařízení snížit celkový počet. Máme 15 dětí z Morašic, 3 z Lažan, 2 z Řikovic, 6 z Nových Sidel, 3 ze Sedlištěk, 3 z Tržku, 1 z Vidlaté Seče, 2 z Chotovic, 5 z Újezdce, 1 ze Sebranic a 1 dítě z Makova. Celkem je ve školce 17 holčiček a 25 kluků, 15 dětí má povinné předškolní vzdělávání. Ve správním řízení bylo letos přijato 9 dětí, 8 dětí naopak odešlo do základní školy.



Pracujeme podle školního vzdělávacího programu Po-dej mi ruku a půjdeme projít svět, který aktualizujeme podle potřeb a přání dětí a také vzhledem ke složení dětského kolektivu. Letos se ještě více zaměříme na

vztahy mezi dětmi (prosociální výchovu) a znovu na ekologii a polytechniku. Obsahem našeho programu je svět přírody a lidí. Snažíme se k učení využít všechny situace a činnosti v průběhu dne, poskytnout dětem co nejvíce prožitkového učení, volné hry i experimentace. Velmi se nám osvědčily tzv. zelené dny, kdy děti tráví téměř za každého počasí celé dopoledne venku a učí se chápat složitost vztahů člověka a životního prostředí. Naše školka je od roku 1992 zapojena do EKO projektu Mrkvička, třetím rokem jsme členem projektu Se sokolem do života (podpora pohybu), každý rok se účastníme projektu Zdravá pětka (zdravá výživa) a s podporou rodičů jsme dárce veřejné sbírky Fond Sidus na pomoc postiženým a nemocným dětem. I letos plánujeme tradiční a oblíbené akce pro děti i rodiče. V červenci jsme si moc užili Zahradní slavnost na ukončení školního roku se skákacím hradem, malováním na obličej a především se vzájemným ochlazováním z injekčních stříkaček a pumpiček na vodu.

Stále se snažíme vylepšovat prostředí školky i zahrady. Na zahradě jsme letos poprvé zaselí a osadili vyvýšený záhonek a úroda byla a bude s chutí sklizena a snědena. Díky našemu zřizovateli došlo k výměně domečku se skluzavkou a pobyt dětí jsme ještě zpříjemnili pořízením 3 šlapacích motokár. V dolní kuchyňce mají paní kuchařky k dispozici novou myčku nádobí a tak nemusí běhat chodbou se špinavým nádobím a mohou více času věnovat přípravám jídel pro 200 strážníků naší ŠJ. Menší děti si hrají na krásném novém koberci a v říjnu budou relaxovat v novém koutku. Máme nové peřinky a polštářky a v říjnu budou mít děti v horní třídě novou barevnou kuchyňku a židličky ke stolům. Díky podpoře MŠMT v oblasti digitalizace do škol pořídíme elektronické pomůcky a hračky. Vybavení naší školky je bohaté, pestré, funkční a přiměřené potřebám a zájmům našich dětí.

Cílem nás zaměstnanců je spokojenost dětí a to se nám snad daří, proto máme tu PLNOU ŠKOLKU. Přejeme všem krásný a klidný podzim.

Miloslava Benešová

DOBŘÁ VĚC SE PODAŘILA

Morašice, starobylá obec pyšnicí se kostelem sv. Petra a Pavla z roku 1321, byla svědkem nevšední brigádní činnosti party nadšenců.

Kostel i sousedící fara jsou vzorně udržované, ale okolí kostela zoufale volalo po úklidu. V loňském roce parta dobrovolníků přiložila ruku k dílu a začala tyto plochy čistit. Při úklidu se ukázalo, že celý tento prostor by si zasloužil více, než jenom odstranit kroví a bujnou vegetaci. Neplánovaně tak přišel na svět malý projekt, kde jsme se rozhodli restaurovat rozpadající se opěrnou

opukovou zeď, uskutečnit archeologickou sondu v místě torza základů někdejší tajemství zahalené stavby a také celé prostranství upravit a osázet.

Ještě v minulém roce se podařila již zmíněná archeologická sonda v místě staršího zdiva, tedy i v místech dřívějšího hřbitova. Podařilo se zachytit hroby, kde byly nalezeny předměty, které tvořily součást vybavy zemřelých, např. jednoduchý křížek a korálky z růženců. Nalezené ostatky jsou nyní na antropologické analýze. Nalezeny byly i zlomky keramiky u základového vkopu a mohou se datovat do 13. a první poloviny 14. století. Přesnější informace přinese podrobné zpracování výzkumu. Akci zaplatil KÚ Pardubice.



Okolí kostela před zahájením úprav



Archeologická sonda

V loňském roce se také rozběhla revitalizace opěrné zdi mistrem kameníkem a podařilo se opravit asi třetinu celkové délky. V letošním roce se tyto práce úspěšně dokončily a výsledkem je úžasný pohled od Lažan na krásnou zeď, nad kterou ční dominanta kostela. Jistě není bez zajímavosti, že při této fyzicky náročné práci prošlo panu Jindřichu Jánovi rukama cca 150 tun kameniva a hmot. Klobouk dolů. Práce a materiál financovala Obec Morašice.

V roce 2021 započaly také terénní úpravy v místech, kde už se neplánovala další činnost. Radost nám také udělaly plány na osázení uklizených ploch uhrazené farností.

V letošním roce jsme dle projektu zahradního architekta a po dohodě v zahradnictví nakoupili asi 820 sazeniček v předstihu a se slevou. Finančně na rostlinky přispěli sponzoři, drobní dárci, KÚ Pardubice, Obec Morašice a zdejší farnost. Připravené sazenice čekaly na den D, kdy dostanou své stanoviště. Mezitím se navázala štěpka, kompost, instalovaly se nádrže na vodu, aby bylo na zálivku. Pokácely se i stromy v blízkosti kostnice. Vše připraveno a je tu den, na který čekáme. Okolí kostela dostává novou tvář. Nejprve rozmístění rostlin, následně vyhlubování jamek a přidávání kompostu a pak řádné zasazení. Následuje rozvoz a stlaní štěpky okolo sazenic a nakonec i zalití, aby se rostlinkám dostalo řádného uvítání na novém stanovišti. Tyto práce proběhly na jaře na již připravených plochách. Během jara a léta ještě probíhala oprava opukové zdi a přilehlé plochy ještě nebyly připravené k výsadbě. I v tomto období však bylo nutné občas již zasazené kytíčky zalít. Na sklonku léta, kdy již teploty neatakovaly magic-kou třicítku a zeď i plochy byly připraveny, nastaly další akce, kdy se navázalo na jarní výsadbu. Zbytek nakoupených rostlin se rozmístil a zasadil do míst pod opravenou opukovou zdí. Nastlal se i zbytek štěpky. Na celou osázenou plochu nevyšla a bude se muset ještě po navesení dostat. Ale to už je v celkovém objemu prací drobnost. Ještě jedna „brigáda“ proběhla v září – na farním dvorku se sešla většina nadšenců při malém posezení s občerstvením.



„Zahradnická“ brigáda pod novou zdí

Okolí kostela dostalo patřičnou důstojnost, která mu právem náleží. Pohled na kostel je úchvatný. Najednou jakoby vyrostl a lákal podívat se blíže. Radost z díla máme všichni, nejen zúčastnění, ale i ostatní občané. Vždyť chodit kolem upravených prostor v centru obce potěší nejen oko, ale i duši.

A co říci závěrem? Před rokem a půl jen vize a přání a dnes realita. Je třeba poděkovat každému, kdo prací, zajištěním něčeho, příspěvkem či jakoukoli jinou formou přispěl na dobrou věc. Díky.

Milan Fikejz

ZAPOMENUTÉ OVOCE?

Malinové hornokrajské

Těžko hledat milovníka jablek, který nikdy neslyšel o malináčích. Mnoho z vás si určitě vzpomene, že jste nějaké ty malináče měli nebo pořád máte na zahradě. Tady ovšem nastává podobný problém, jako když u hub hovoříme o modráčích. Samozřejmě jde o hřib s modrající dužninou, jenže takových jsou desítky druhů. Stejně tak malináčem se vlastně může rozumět každé jablko s malinovou vůní. Několika odrůdám se ono přívlastko „malinové“ dostalo dokonce do názvu a o jedné z nejznámějších si dnes povíme.

Malinové hornokrajské přes pěkně česky znějící jméno jest původu pravděpodobně holandského a první zmínka o tomto jablku pochází z roku 1774. Cesta do našich zemí vedla přes Německo, neboť právě němečtí pomologové měli hlavní zásluhu na rozšiřování této odrůdy. Hlavní předností, proč se Malinové hornokrajské záhy začalo pěstovat po celém našem území, je právě ona specifická malinová příchut’ a aroma a vedle toho i mimořádně pěkný vzhled.

Je to odrůda bez zvláštních nároků na pěstování a daří se jí ve všech polohách jen trochu pro jabloně vhodných. Strom roste zpočátku bujně. Letorosty a větve tvoří poměrně tenké a vlivem brzkých úrod se koruna rozkládá a strom zpo-

maluje v růstu. Stromy tak celkově dorůstají jen střední velikosti a koruna je kulovitá až široce kulovitá s převislými větvemi. Plody jsou střední velikosti a poměrně nepravidelného tvaru, ovšem vždy vyšší než širší. Nejčastěji jsou kuželovité či široce soudkovité. Zralé jsou krásně červené, vínové až do fialova a nápadně ojíněné. Dužnina je bělavá, nadýchaná, méně šťavnatá, pod slupkou často narůžovělá. Chuť je příjemně sladkokyselá, malinová. Plody jsou nápadně lehké. Jde o pozdně podzimní až časně zimní jablko, s jeho sklizní ale příliš nespěcháme, abychom dosáhli plnohodnotného vybarvení. Plody dobře drží na stromě, takže obvykle první dekáda října je vhodný čas ke sklizni. Uplatní se především jako stolní jablko. Na vánočním svátečním stole se jen málokteré vyjímá lépe. Využitelnost této odrůdy je ale samozřejmě široká. Snad jen moštování příliš nepřichází v úvahu kvůli poněkud sušší dužnině. Naopak malinové aroma by se mohlo velmi dobře prosadit při výrobě destilátu.

Několik stromů Malinového hornokrajského můžeme potkat u silnice na Litomyšl v blízkosti Višňárů.

Petr Zehnálek ml.



Na typicky vybarvené plody Malinového hornokrajského je krásný pohled



Stromy u Višňárů jsou menší velikosti, ale zatím se těší dobrému zdraví

HOUBY MORAŠICKÉHO PARKU

Další zajímavé houby

V tomto díle se můžete dočíst o posledních třech zajímavých houbách z morašického parku. Druhů hub, které byly v parku během let zaznamenány, je ještě celá řada, nicméně 15 druhů, které jsme si v tomto seriálu představili, je jistě reprezentativní vzorek a důkaz, že sotva vykročíme z našich dveří, můžeme obdivovat roztodivné plody přírody i tam, kde bychom to možná nečekali.

Hnojník inkoustový
(Hygrocybe psittacina)

Název hnojník by snad napovídal, že jde o houby rostoucí na chlévské mrvě. A skutečně pro řadu zástupců tohoto rodu to platí, nicméně hnojník inkoustový patří k druhům rostoucím na mrtvém dřevě listnáčů. Přídomek inkoustový odkazuje k vlastnosti většiny hnojníků roztékat se ve stáří v černou mazlavou hmotu (inkoust), která obsahuje výtrusy. Tímto „inkoustem“ se dokonce i psávalo, takže toto označení je skutečně na místě. Plodnice hnojníku rostou v bohatých trsech v odstínech bílé a šedé barvy. Jsou značně křehké. Mladé plodnice, které se ještě nezačaly přetvářet na „inkoust“, jsou jedlé a chutné. Má to ale jeden háček. Látka koprin, kterou hnojník obsahuje, funguje v kombinaci s alkoholem jako antabus užívaný v protialkoholních léčebnách. Proto nezbývá než tuto houbu doporučit pouze trvale či dočasně abstinujícím houbařům. Celkově je hnojník inkoustový poměrně hojná houba rostoucí v lese i mimo les všude, kde najde vhodné dřevo k rozkládání.



Kozák březový
(Leccinum scabrum)

Kozáci jsou notoricky známé houby, pro které každý houbař ochotně ohne hřbet. V rámci našeho seriálu představuje kozák březový doklad, že lípa není jediný strom v parku, který tvoří symbiózu s houbami. Bříza je v parku jediná a nevelká. I to ovšem postačuje,

aby se zde kozák vyskytoval. Kozáci jsou totiž docela mlsní a dohromady to dají vždy jen s tím svým jedním stromem. Kozák topolový s topolem, dubový s dubem a březový právě s břízou. Blíže popisovat kozáka by bylo nošením dříví do lesa. Houba je to hojná, protože břízu doprovází takřka kamkoliv.



Třepenitka svazčitá
(Hypholoma fasciculare)

To by bylo, aby se zde neobjevila i třepenitka svazčitá, když jde o jednu z nejhojnějších dřevokazných hub. A skutečně ani staré pařezy v našem parku nezůstaly ušetřeny. Bohaté trsy elegantních žlutooranžových hub můžeme pozorovat od jara do podzimu na tlejícím dřevě listnáčů i jehličnanů. Mladé lupeny i třeň mají až sirově žlutou barvu, díky níž jde o snadno rozpoznatelnou houbu. Starší plodnice mají tendenci blednout a často jsou zbarvené tmavým zralým výtrusným prachem. Tehdy lze tuto houbu spolehlivě určit i podle výrazně hořké chuti, což se však musí provádět opatrně, neboť jde o jedovatý druh.



Petr Zehnálek ml.

ORCHESTR RODIČŮ, DĚTÍ I UČITELŮ - HUDBA POMÁHÁ

Na sto dvacet dobrovolníků - šedesátka hudebníků a šedesátka nehupebních nadšenců, přivází každoročně do východních Čech oblíbenou benefici. Šňůra pěti koncertů jejich orchestru bývá během několika prvních chvil vyprodaná, a tak pro letošek přidávají ještě jedno město. Za cíl si pro tento ročník kladou postavit pokoj handicapované Elišky Novotné.

Polička, Litomyšl, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto - to je čtveřice měst, která v letošním roce navštíví Hudba pomáhá. Koncertní šňůra však odstartuje v sobotu 26. 11. v Morašicích - rodné vsi zakládajících členů. „Naše dechové řady rozšířili hráči vysokomýtského big bandu,” popisuje změny v obsazení dirigent Lukáš Hrubeš, který zároveň dodává: „V řadě případů si tak budeme moci dovolit mnohem dravější hudbu.”

Rytmičtější, gospelovější charakter pak získal i sbor. V orchestru vedle sebe sedí učitelé s žáky, tatínkové, mámy, děti, studenti i dědečci. Za Hudbou se sjíždějí z celého regionu. „Je pro nás důležité, aby se uvnitř tělesa setkávali dospěláci s dětmi, pedagogové se svými žáky a hlavně lidé ze všech míst, kde následně vystupujeme. Jsme festival, který se snaží o podporu handicapovaných rodin - o vzájemnost, toleranci a nápomocnost mezi sousedy, a to všechno přece začíná v takto různorodých skupinách,” vypráví o filozofii fungování festivalu Hudba pomáhá její ředitel Karel Telecký.

Šestnáctý ročník benefice postaví nový pokoj pro osmiletou Elišku. „Alena a Luboš Novotní pořídili pro svou rodinu před lety řadovku s klasickou dispozicí: v přízemí obývací, koupelna a garáž, v patře s točitým schodištěm pak ložnice a dětské pokoje. Ke dvěma bráchům se však o pár let později narodila ještě dcera Eliška - mladá slečna, která k životu potřebuje vozík a neustálou péči. Patro se schodištěm se tak stalo nepřekonatelnou překážkou,” vypráví o podporované rodině Karel Telecký.

Osmiletá Eliška, které lékaři diagnostikovali celkem ojedinělé onemocnění CDKL5, tak tráví prakticky celý domácí život v obýváku na pohovce. A to chce festival změnit. Za výtěžek proto přebuduje Novotným garáž na pokoj s rehabilitačními pomůckami, herním koutkem a pořádnou postelí.

Předprodej vstupenek začíná tradičně 1. 11. a to na webu hudbapomaha.cz, v informačních centrech v místech konání a na OÚ v Morašicích. Na pokojík míří 100 % ceny vstupenky. Koncerty probíhají v následujících termínech: so 26. 11. - Morašice, kostel sv. Petra a Pavla, so 3. 12. - Polička, Tylův dům, so 10. 12. - Litomyšl, Smetanův dům, so 17. 12. - Ústí nad Orlicí, Roškotovo divadlo, ne 25. 12. - Vysoké Mýto, Šemberovo divadlo.

Hudba pomáhá je sousedský benefiční festival podporující handicapované děti z Pardubického kraje. Za svou šestnáctiletou historii rozdělil více než čtyři miliony korun a jeho čistě dobrovolnická činnost sdružuje více než 120 nadšenců - rodin, studentů i prarodičů.

Hudba pomáhá

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou chceme poděkovat Hudbě pomáhá a všem, kdo nás podpořili. Auto s nájezdovou rampou máme doma. Jeho dodání a přestavbu nám zprostředkovala firma CanoCar HANDY Brno. Toto vozidlo nám ulehčuje péči o Tomáška. K plnému využití nám však ještě schází dodání opěrky hlavy k vozíku.

Děkujeme, Lněničkovi



Nový vůz Lněničkových



Milostivé léto II



Ministerstvo spravedlnosti
České republiky

Jak se zbavit exekuce?

Ministerstvo spravedlnosti připravilo ve spolupráci s neziskovým sektorem Milostivé léto II.

To umožní zbavit se exekucí a dluhů vůči státu, a to za velmi výhodných podmínek. Stačí přitom uhradit **pouze jistinu dluhu a paušální náklady exekutora** ve výši 1.500,- Kč + DPH, veškerý zbytek dluhu je následně odpuštěn. **Není tedy třeba hradit úroky, penále a odměny exekutorů**, které přesahují uvedených 1.500,- Kč (1.815,- Kč s DPH). Úhradu dluhu je třeba provést v období od 1. září 2022 do 30. listopadu 2022.

Vztahuje se na moji exekuci Milostivé léto?

Mám dluh vůči stanoveným veřejnoprávním oprávněným subjektům*, tedy veřejným institucím či státním firmám.

Moje exekuční řízení bylo zahájeno před 28. říjnem 2021.

Dluh je vymáhán soukromým exekutorem.

JISTINA

Jistina dluhu je původní dlužná částka – **v exekučním příkazu máte např. uvedeno, že exekuce se vede pro 3.000,- Kč s příslušenstvím** – pak je **jistina 3.000,- Kč**.

Jaký je postup?

Milostivé léto II se vztahuje na dvě situace.

Již jste v rámci exekuce splatili jistinu i částku odpovídající paušálním nákladům exekutora do 31. srpna 2022, nebo tuto sumu zaplatíte v průběhu Milostivého léta II.

Požádejte exekutora o zahájení postupu podle právní úpravy tzv. Milostivého léta II doporučeným dopisem do 30. listopadu 2022.

Pokud ještě nemáte jistinu dluhu a odměnu exekutora uhrazenou, požádejte doporučeným dopisem exekutora o vyčíslení jistiny a zaslání platebních údajů a proveďte úhradu těchto částek (jistina + 1.815,- Kč).

Po uhrazení dluhu soudní exekutor exekuci zastaví a osvobodí Vás od placení zbytku tohoto dluhu.

Pokud si nevíte rady, obraťte se na odborníky zabývající se dluhovou problematikou. Např. na organizaci Člověk v tísni.

www.milostiveleto.cz

bezplatná linka: 770 600 800

* VEŘEJNOPRÁVNÍ OPRAVNĚNÉ SUBJEKTY

Jedná se o státní instituce a organizace, případně společnosti, v nichž má stát většinovou majetkovou účast: Česká republika, územní samosprávný celek, státní příspěvková organizace, státní fond, veřejná výzkumná instituce, veřejná vysoká škola, dobrovolný svazek obcí, regionální rada regionu soudržnosti, příspěvková organizace územního samosprávného celku, ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem, obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem, státní podnik nebo národní podnik, zdravotní pojišťovna, Český rozhlas, Česká televize nebo právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek většinovou majetkovou účast.

exekuce.justice.cz/milostive-leto

VSTUPUJEME DO ŠKOLNÍHO ROKU 2022/2023

Školní rok 2022/2023 zahájilo v naší Masarykově ZŠ Morašice celkem 147 žáků. Na prvním stupni se vyučuje 75 žáků (38 chlapců a 37 dívek), na druhém stupni 72 žáků (34 chlapců a 38 dívek). V tomto školním roce se v morašické škole po delší době otevřelo pět tříd pro pět ročníků I. stupně ZŠ i proto, že jsme přijali v naší škole 10 ukrajinských dětí.

Se začátkem školního roku došlo ke změnám v jízdních řádech, a proto musel být o 10 minut předsunutý začátek vyučování, výuka v morašické škole tedy začíná v 7.45 hodin.



Zahájení školního roku v první třídě



Kromě třídní učitelky, pana ředitele, paní zástupkyně a pana starosty se zahájení zúčastnili také Mgr. Hana Fučíková a Mgr. Pavel Dvořáček za Střední člunek MŠMT ČR.

PRÁZDNINOVÁ REKONSTRUKCE

Finanční podpora obce Morašice a vstřícnost zastupitelstva, zejména pana starosty Karla Rajmana, umožnila letošní velkou prázdninovou rekonstrukci školní učebny v přízemí pro 1. třídu z původních prostor školní kuchyně a skladu potravin, která byla později upravená na školní družinu 1 (ŠD1). I díky této rekonstrukci jsme mohli v naší škole zajistit devět samostatných tříd pro devět ročníků a dětem vytvořit optimální vzdělávací podmínky. Prvňáčkové dostali kompletně novou učebnu včetně nejnovější interaktivní tabule.

Právě končícímu zastupitelstvu jménem všech pracovníků Masarykovy základní školy Morašice velmi děkují za dlouhodobou spolupráci a podporu rozvoje morašické školy. Díky vstřícnosti zastupitelů, a především pana starosty K. Rajmana, se podařilo zvládnout složité covidové období od počátku roku 2020 do současnosti a zlepšit materiální zázemí školy. Z větších akcí jmenuji opravu a dovybavení učebny tzv. Bidýlka v roce 2020, ložskou rekonstrukci WC chlapci, která výrazně zlepšila hygienické zázemí školy a letos navíc přibyla i zmiňovaná nová učebna z prostor školní družiny 1.

POČTY ŽÁKŮ VE TŘÍDÁCH

Po populačně silném loňském ročníku zahájilo svou školní docházku letos v 1. třídě jen 7 žáků pod vedením třídní učitelky paní Ivany Rejmanové. Další třídy: 2. ročník 19 žáků, tř. uč. Adamská Helena; 3. ročník 16 žáků, Mgr. Macková Vlasta; 4. ročník 9 žáků, Mgr. Kmošková Dáša; 5. ročník 24 žáků, Mgr. Pavlišová Kateřina; 6. ročník 14 žáků, Mgr. Dušková Andrea; 7. ročník 21 žáků, Mgr. Edlmanová Simona; 8. ročník 19 žáků, Mgr. Renzová Jana; 9. ročník 18 žáků, Mgr. Nováková Iveta.

V Masarykově ZŠ Morašice je zástupkyní ředitele a metodičkou EVVO paní Mgr. Hana Heroldová. Výchovnou poradkyní je Mgr. Dana Drahošová, fyziku vyučuje pan učitel Mgr. Karel Kovář, hudební výchovu a angličtinu Mgr. Hana Vanišová. Žákům se vzdělávacími hendikepy pomáhají ve třídách (na základě diagnostiky a přidělení finančních prostředků školskými poradenskými zařízeními) paní asistentky Jana Vosmeková, Jana Kovářová, Dana Hornychová, Milada Vitoušková a nově Bc. Jana Adámková. O pořádek se stará paní školnice Blanka Komínková a paní uklízečka Dana Trávníčková.

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Po mnoha letech poctivé práce s generacemi dětí odešla do penze paní vychovatelka Zdena Fikejzová. Nevzdala se ale úplně kontaktu s dětmi a bude vést dva zájmové kroužky. Nově do školní družiny nastoupila paní vychovatelka Zuzana Hajrová, DiS. Do školního klubu namísto paní vychovatelky Simony Ludvíkové, která si rozšíří kvalifikaci na VŠ, nastoupila paní vychovatelka Anna Leksová.

Nově jsou otevřena dvě oddělení ranní družiny, takže ranní otevírání dne je pro děti mnohem klidnější. Školní družina (ŠD) bude mít i v letošním školním roce tři oddělení. Všechny třídy ŠD jsou umístěny v přízemí budovy. Oddělení ŠD1, které sdílí učebnu 1. třídy, je pro žáky 1. a 3. ročníku a vede ho paní vychovatelka Daniela Kopecká. O děti ŠD2 v učebně 2. třídy pečují paní vychovatelka Zuzana Hajrová, DiS. ŠD3 pro žáky 4. a 5. ročníku má na starosti vedoucí vychovatelka paní Stanislava Coufalová.

ZÁJMOVÉ KROUŽKY

V tomto školním roce 2022/2023 si mohou žáci vybrat z nabídky patnácti kroužků.

Název kroužku	(určen pro žáky)
Jméno vedoucí/ho	Kdy se koná
Kroužky jsou zdarma (kromě keramického k.).	
KERAMICKÝ KROUŽEK S. Coufalová	(1. + 2. stupeň) Pondělí 13.00-14.00 Úterý 15.00-16.30 Středa 13.30-16.30
VYBÍJENÁ A. Leksová	(1. stupeň) Pondělí 14.00-15.00
DEBRUJÁŘI M. Vitoušková	(1. stupeň) Úterý 12.30-14.00
MYKOLOGICKÝ KROUŽEK J. Černý	(1. + 2. stupeň) Úterý 13.00-14.30
MULTIMEDIA A. Leksová	(2. stupeň) Úterý 13.00-16.30
LOUTKOVÝ KROUŽEK Z. Fikejzová	(1. + 2. stupeň) Úterý 15.00
REDAKČNÍ RADA ČASOPISU TŘESK S. Coufalová	(1. + 2. stupeň) Středa 6.30-7.30
SPORTOVKY - FLORBAL I. Nováková	(2. stupeň) Středa od 13.00
PĚVECKÝ KROUŽEK H. Vanišová	(1. stupeň) Středa 13.30
ŠACHOVÝ KROUŽEK Z. Fikejzová	(1. + 2. stupeň) Čtvrtek 13.00 (1. stupeň) 15.00 (2. stupeň)
DESKOVKY A. Leksová	(2. stupeň) Čtvrtek 13.00
DOPRAVKA A. Leksová	(2. stupeň) Čtvrtek 15.00-16.00
DRAMATICKÝ KROUŽEK J. Renzová	(1. + 2. stupeň) Pátek od 13.00
BADATELSKÝ KROUŽEK I. Nováková	(2. stupeň) 1x za 14 dní v pátek ve 13.10-15.20
UMĚLECKÝ RELAX A. Leksová	(2. stupeň) Pátek 13.00

Mgr. Miloš Krejčí

DĚKUJEME, PANÍ VYCHOVATELKO FIKEJZOVÁ!



Po předlouhých 43 letech práce ve školní družině Masarykovy základní školy Morašice začal nový školní rok bez paní vychovatelky Zdeny Fikejzové, protože ta odešla do zasloužené penze. Paní vychovatelka Fikejzová nastoupila do základní školy Morašice hned po ukončení střední pedagogické školy v Litomyšli - obor vychovatelství, a to v srpnu 1979. Celou svou profesní kariéru spojila s morašickou školou nejen jako vychovatelka, ale také řadu let jako učitelka hudební výchovy. Doslova rukama jí prošly generace žáků a jejich dětí, které se snažila vždy vést ke slušnému chování a lásce k rodné zemi. Paní Fikejzová se s dětmi v Morašicích neloučí. Dál povede při škole dva zájmové kroužky: šachový a loutkový. Přejeme jí do dalších let pevné zdraví, štěstí, pohodu a i v dalších letech radost z práce s dětmi!

Zdenička písnička

Když jsi s námi začínala,
často jsi se usmívala,
pohoda a písničky
byly znakem Zdeničky.

Čas pak plynul, běžel, pádil.
Ty stále s žáčky kolem sebe,
zpívání, sporty, knížky a šachy,
družina „šlapala“ podle tebe.

Děkujeme, Zdeno, za tu dlouhou řádku let,
kdy jsi dětem pomáhala objevovat svět...

Kolegyně a kolegové ze školy

JSME ZLATÍ!

Nový školní rok začal velkým úspěchem

Ve středu 7. 9. jsme se ve městě Králíky zúčastnili krajského kola branně-vědomostní soutěže POKOS (Příprava občanů k obraně státu), organizované Krajským vojenským velitelstvím Pardubice.

Soutěž byla připravena formou venkovní únikové hry v okolí Dělostřelecké tvrze Hůrka a Vojenského muzea Králíky. V členitém terénu byla připravena 4 km dlouhá trať, na které si týmy prověřily své znalosti, fyzickou připravenost i dovednost pohybu v terénu, k nimž patřilo čtení mapy a týmová spolupráce. Při běhu šestičlenné smíšené týmy luštily šifry a plnily různé úkoly jako leh-sedy, hod granátem na cíl nebo disc-golf. Musely projít minovým polem, poradit si s překážkami, provést resuscitaci raněného, uhasit oheň nebo odpovídat na tematické otázky z programu POKOS. Na závěr děti ještě čekal vědomostní test a střelba ze vzduchovky.

Čekání na vyhlášení jsme si krátily prohlídkou vojenského muzea, odpočinkem a grilováním špekáčkem.



Náš vítězný tým

Ze šesti družstev, které postoupily do krajského kola a byly reprezentovány zejména týmy z velkých škol měst Pardubického kraje, jsme získali nejvyšší počet bodů a tím i první místo v soutěži! Kromě zlatých medailí, diplomů a poháru jsme také získali velký putovní pohár.



Pohár pro vítěze

Po vyhlášení výsledků starosta města Králíky, zástupci vojáků a velitelé družstev uctili památku četaře Arnošta Hrada položením kytice.

Tento den jsme si užili a spokojeni jsme odjžděli domů.

Mgr. Iveta Nováková

EVROPSKÝ DEN JAZYKŮ 2022 V NAŠÍ ŠKOLE

Měsíc září již tradičně na naší škole věnujeme evropským jazykům. Evropský den jazyků, který je iniciativou Rady Evropy ve Štrasburku, se každoročně slaví od roku 2001 dne 26. 9.

Letošní oslavu jsme zahájili již 12. 9. Žáci se v prostorách školy seznamovali s evropskými jazyky – např. základními frázemi, číslovkami, různými zajímavostmi o jazyce apod. Potom řešili kvíz, který se k plakátkům o jednotlivých jazycích vztahoval.

Kromě jazykového kvízu znělo v zadání letošního Dne jazyků také Poznáváme Ukrajinu. Cílem bylo poznat blíže zemi, odkud k nám do školy přicházejí noví žáci do třídních kolektivů, seznámit se nejen s jejich jazykem, ale např. i s jejich zvyky a tradicemi, památkami,

přírodními zajímavostmi, osobnostmi apod. Ve třídách se tedy začalo rozmýšlet, jaké téma kdo uchopí a jak jej bude zpracovávat.



Prezentace jednotlivých tříd

Přesně v Evropský den jazyků 26. 9. naše oslava jazyků vrcholila. Jednotlivé třídy ráno pracovaly na svém třídním projektu o Ukrajině. Kolem desáté hodiny jsme se sešli všichni, jak je zvykem, na prostřední chodbě školy a žáci prezentovali, na čem ráno ve svých třídách pracovali.



Připravujeme vareniky

Prezentace tříd byla velmi pestrá. Každá třída poznávala z Ukrajiny něco jiného – např. azbuku, základní slovíčka, ukrajinské pohádky představené formou dramatizace. V sedmé třídě se i malovalo – výsledkem byly působivé malby na motivy maleb ukrajinské malířky. Nechyběl ani zpěv – šestáci zazpívali ukrajinskou lidovou píseň a doprovodili ji i tanečkem. Žáci osmé třídy vařili pod vedením svých dvou ukrajinských spolužaček Viki a Tani ukrajinské národní jídlo „vareniky“. Nechyběly ani poznatky z geografie, přírody, politiky, hospodářství, sportu apod.



Řešíme kvíz

Je nutné zdůraznit, že velkou oporou nám při práci byli samotní žáci z Ukrajiny. Byli to oni, kteří pomáhali ostatním a aktivně se zapojili. Ve výsledku pak bylo vidět, že jsou nadšení, protože jsme se věnovali jejich zemi, zemi, kterou bohužel museli opustit a po které se jim určitě stýská. Snad i tento den přispěje k tomu, že se budou i nadále dobře adaptovat ve svých třídních kolektivech a celkově v naší škole. Po prezentaci jednotlivých tříd byl vyhodnocen jazykový kvíz. Řešili jej převážně žáci z 2. stupně, ale také několik odvážných z 5. třídy. Ti nejlépe řešitelé byli odměněni krásným sešitem nebo sladkostí.

Závěrem je třeba říci, že celé dopoledne jak ve třídách, tak pak společně, proběhlo ve velmi příjemné atmosféře. Ukázalo se znovu, že naši žáci jsou velmi šikovní a nápadiť, a také že je těší, když mohou s ostatními žáky školy sdílet, co dokázali.

Mgr. Jana Renzová

Zveme všechny děti, jejich rodiče, prarodiče a kamarády
na tajemnou večerní procházku naší vesnicí.

Nezapomeňte lampióny, lucerničky a světýlka!



sraz v úterý 25. října 2022 v 18 hodin u fotbalového hřiště

LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD

pořádá klub MAJÁK ve spolupráci s OÚ Morašice

Do nového soutěžního ročníku vstoupil morašický fotbal se zástupcem v každé kategorii. Pravda, v letos obnoveném dorostu jsme v soukлубí s Horním Újezdem hlavně proto, aby bylo možno tým případně doplňovat ze společného družstva starších žáků, ale i tak je fungující dorost našeho partnera s naším spolehlivým brankářem příslibem do budoucna i pro nás. Starší žáci po odchodu silného ročníku 2007 postrádají hlavně spolehlivé zakončovatele, a tak se zatím potácejí na posledním místě. Mladší žáci jsou na tom lépe, ze 4 zápasů zatím 3 vyhráli. A hlavně je fotbal evidentně baví. V soukлубí s Horním Újezdem je i starší příprava, která na okresním kolbišti rozhodně není do počtu a střídá výhry s těsnými porážkami. Mladší přípravku jsme letos přihlásili samostatně a zatím je to pro naše nejmenší děti i jejich nové trenéry škola, ale věříme, že se děti otkají a za dva roky si budeme psát o jejich dominanci. V tréninkovém spojení s mladší přípravkou funguje pravidelně i školička pro nejmenší. Za péči o našich zhruba 30 dětí si zaslouží díky všichni naši trenéři - Jirka Famfulík, Miloš Kopecký, Martin Kovář, Milan Klement a Milan Chmelík - i všichni rodiče, kteří pomohou třeba jenom odvozem na zápas.

Muži si v přípravě připsali cenný skalp předního celku B třídy ze Sloupnice, poté ve smolném zápase vypadli z okresního poháru, ale v okresním přeboru zatím drží neporazitelnost a minimální odstup na nejvyšší příčce. Tuto bilanci jim nezkazilo ani utkání s Dolním Újezdem „B“, který s sebou přivezl i svou starou gardu, která vyzvala na souboj tu naši. Zápas vyhráli hosté, ale hlavní je, že všichni dohráli ve zdraví. Během zápasu i po něm panovala přátelská atmosféra a radost ze vzájemného shledání po delší době. Tak trochu doufáme, že by se z těchto utkání mohla stát tradiční akce. Jen bychom si příště rádi odpustili minutu ticha, kterou jsme letos drželi za našeho dlouholetého hráče a mládežnického trenéra Jana Klofandu, který nás po krátké těžké nemoci navždy opustil během září.

Pokud máte chuť sebe nebo svoje dítě zapojit do naší činnosti, budeme jenom rádi. Kontakty a aktuality najdete na stránkách www.sokolmorašice.cz.

Václav Štancí



Mladší příprava



Mladší žáci



Stará garda Morašice versus stará garda Dolní Újezd

OBRAZY MINULOSTI - pokračování

V další části bych chtěl vzpomenout na některé občany Lažan. V první řadě na mé prarodiče Karla a Marii Tobkovi. Vzácné a hodné lidi, kteří byli postiženi nepřízní osudu. Dále jejich příbuzné - tetičku F. Tobkovou a jejího syna Josefa, chytrého a nadaného člověka, houslistu. Dále na panímámu Buršovou, Tobkovou - Vodehnalovou (výborné kuchařky), pantáty Zídka, Dočkala - ševce, Mlejnků, Bartoše, Klejcha višňářského, s jehož synem jsem chodil do třídy.

Zvláště bych zmínil pana Václava Ryšana, našeho souseda z čísla 3. Tento člověk byl znám po celém okrese. On měl několik zaměstnání a především v hlavě již od mládí spoustu nápadů a projektů, které se většinou neuskutečnily. Nevytvořil si k tomu materiální, ani vědomostní podmínky. On byl ale zábavným společníkem, chodil k nám často na besedu. Jeho styl byl vždy následující: „Pantáto, co bych Vám povídal“. Vyprávěl historky ze svého cestování z části pravdivě a z části vymyšleně jako například tato: „Jel jsem z honu medvědů z Podkarpatské Rusi a ve vlaku jsem se seznámil s přední prvorepublikovou herečkou Adinou Mandlovou, která mne pozvala na premiéru svého filmu“. Já jsem ho měl rád, třeba za to, že mne naučil mariáš. Jeho žena paní učitelka Ryšanová musela s ním mít svatou trpělivost. Přesto vychovali čtyři děti, které byly mými nejbližšími kamarády v dětství. Byli úspěšní, tři z nich jsou vysokoškoláci.

Z morašických občanů bych předně vzpomenul na mé učitele a to na přísného V. Huráně a jeho manželku Pavlu, kteří učili na národní škole. Dále pana učitele Malečka fyzikáře, pana učitele Kuntha tělocvikáře, houslistu. V neposlední řadě na pana ředitele V. Sýkoru a paní učitelku A. Sýkorovou. Byli dosti levicově orientováni, ale byli to výborní učitelé. Vychovali dva úspěšné syny. S jedním z nich, Václavem, jsem chodil do třídy.



Děti s panem farářem J. Malým

Dále bych vzpomenul na pana faráře ThDr. Josefa Malého, vzácného člověka, který byl ctěn nejen farníky, ale i nekatolickou veřejností. On měl velké znalosti nejen Bible. V náboženství vysvětloval dějiny i místopis Izraele pro nás tenkrát mladé vhodným a zajímavým způsobem. Ještě bych zmínil též kostelníka pana Ram-

bouska, slečnu Čípovou, farskou kuchařku a pana Kuře varhaníka, s jehož synem jsem chodil do třídy. Dále bych vzpomenul na pana Pavlíše, který měl holírnu vedle hospody U Benešů. Tam se každou sobotu scházeli hospodáři a toto pracoviště sloužilo jako politický debataní klub. S dcerou pana Pavlíše Janou, která byla velice hezká, jsem měl to štěstí zahrát si v představení Sněhurka a sedm trpaslíků. Ona hrála Sněhurku a já prince. Pro mne největší problém byl ji jako Sněhurku políbit tak, aby procitla, a to ještě před plným sálem.

Léta utekla, časy se změnily. Většina výše zmíněných již dávno není mezi námi. On život je jak jedoucí vlak. Nastoupíte do něj mladí, zdraví, někdo do první třídy, někdo do třetí. Během jízdy se ty třídy mohou měnit. A léta ubíhají jak stromy kolem jedoucího vlaku. My to nevnímáme, je nám dobře. Občas vlak zastaví, někdo musí vystoupit. Až posléze se stromy kolem vlaku začnou rychle pohybovat, je nám zima, bolí nás záda. Najednou velký vlakvedoucí hlásí: „Konečná, vystupovat“. A nikomu se nechce ven do tmy, ani tomu z první třídy, ani z třetí. No nic, tak ať nám vlak ještě jede.

Ing. Karel Zedníček, CSC.

ŘIKOVICE

NOVÉ ZÁBRADLÍ U ŠKOLY

Z důvodu bezpečnosti Zdeněk Pour vyrobil nové, krásné a ozdobné zábradlí od školy k pergole. I z estetického hlediska okolní prostranství získalo jiný nádech.



ROZLOUČENÍ S PRÁZDNINAMI

První sobotu v září se tradičně loučíme s prázdninami. Letos jsme zvolili hasičské téma a tak se hřiště u školy proměnilo v překážkovou dráhu. Nejprve děti musely za pomoci džberových stříkaček shodit plechovky srovnané do pyramidy. Děti si ale plechovky často pletly s ostatními kamarády. Sluníčko prokukovalo přes mraky, tak to vůbec nevadilo. S pumpováním pomohli naši mladí hasiči. Dále následovala dráha, na které bylo několik překážek. Musely si poradit nejen s naplněným kbelíkem vody, ale také zkusily tíhu opravdového hasičského přístroje.



Namydlit...

Naštěstí bylo krásné počasí, a proto přijeli s překvapením velkým hasičským autem hasiči z Jiříkova. Jaký by to byl hasičský dětský den bez pěny... O zábavu bylo ihned postaráno. Pěnu ovšem okusili i někteří z přihlížejících dospělých. Nakonec hasiči použili i vodu, aby si mohly děti pěnu smýt. I když byla opravdu ledová, dětem to vůbec nevadilo. Jejich usměvavé tváře byly pro nás zpětnou vazbou, že jsme pro ně připravili krásné odpoledne. U pergoly jsme pak všichni poseděli u občerstvení. Děkujeme maminkám i babičkám, že nám zase něco sladkého napekly.



...opláchnout...



...a hurá ke stolu!

SPOLEČENSKÁ MÍSTNOST VE ŠKOLE

Jistě jste si všimli neustálého pohybu v bývalé škole. Od jara zde probíhala oprava společenské místnosti a skladu ve škole. Nejprve se muselo vše připravit a vyklidit, aby se mohlo začít. Moc děkujeme každému, kdo ve svém volném čase přidal ruku k dílu a pomohl s tím, co bylo právě potřeba. Jakmile byla domluvena brigáda, někdy i ze dne na den, vždy někdo přišel pomoci. Ať už se jednalo o bourání podlahy, vykopání otvoru pro odpady, škrabání omítky, stavění lešení nebo bourání zdi.



Společenská místnost v novém...

Hlavní zednické práce prováděl pan Viktor Zavřel z Dolního Újezda, elektroinstalaci Jaroslav Bis, vodoinstalatérské práce provedla firma Pepy Černého z nového sídliště. Prostory vymaloval Václav Tobášek, za výrobou a montáží nové kuchyně stojí Vlasta Krýda a nové záclony ušila Marcela Nováčková.

Nakonec se museli umýt okna, všechno setřít, nanosit zpátky židle a stoly. Vše bylo nutné stihnout do voleb, protože místnost slouží už řadu let jako volební místnost. Oprava se podařila a splnila účel - zvětšil se prostor pro konání akcí ve škole. Už se moc těšíme na naše setkávání v krásné a nové místnosti.



...a s novou kuchyňkou

HOUBY KOLEM NÁS

Letošní léto houbaření moc nepřálo. Dlouho trávající sucho spojené s likvidací lesů po napadení kůrovcem se podepsalo i na výskytu hub. Průběžně jsme sice nacházeli dost různých druhů, ale jen malá část byla vhodná ke sběru a konzumaci. Až měsíc září všechno vynahradil. Začalo to růstem hřibů žlutomasých, pak hřibů hnědých, různých druhů pečárek, holubinek a ryzců smrkových.

Zhruba 2 roky se snažím mapovat výskyt hub v katastru obce Říkovice. Za tu dobu se mi podařilo najít a určit 65 druhů hub. Část z nich jsme použili i při malé výstavce hub na ZŠ v Morašicích.

Za Mykologický klub Dolní Újezd připravil a nakreslil Josef Černý



Kozák březový - oblíbená houba, prakticky nezměnitelná. Pro přímou konzumaci je nejlepší využít jen hlavu a třen (nohu) dát sušit, protože je dost tvrdý. Kozák roste v lesích, hájích, alejích a zahradách pod březami.



Hřib žlutomasý - známý pod názvem babka. Jde o hojný druh hřibu rostoucí někdy ve velkém množství. Je to výborná houba, kterou je však nutno rychle zpracovat.



Pečárka císařská - jedna z méně často se vyskytujících pečárek. Běžně se nacházejí pečárky polní - na zahradách a lukách. V lese je běžnější pečárka hajní a lesní. Pečárka císařská roste roztroušeně v opadu listnatých i jehličnatých lesů.

Muchomůrka růžovka (masák) - jedná se o kvalitní lupenatou houbu, dobře určitelnou svými typickými znaky - absencí hlízy, růžovou barvu a rýhovaný prsten. Roste převážně pod smrkem, dubem, ale i pod jinými jehličnatými a listnatými stromy. Je to velice dobrá houba, vhodná na všechny způsoby použití v kuchyni.



VÝLET DŮCHODCŮ

V úterý 4. 10. jsme podnikli s našimi důchodci výlet do Brna. Naštěstí cesta plynule utíkala a tak jsme v plánovaný čas dorazili do prvního cíle naší cesty. Návštěva Retro muzea Na statku všechny uchvátila. Zavzpomínali jsme na to, co kdo dřív vlastnil a který ze spotřebičů ještě někde na půdě má. V areálu měli všechno pěkně přehledně uspořádané, v každém boxu byla tematicky zaměřená výstava všeho, co se dříve používalo. Dámy hledaly, v kterém z kočárků vozily své děti a s kterou panenkou si hrály. Pánové koukali po autech, kterými jezdili, a také po tom, co používali k práci na poli. Opravdu každý se tady vrátil do svého mládí. Poté jsme přešli do Moravského Krumlova, kde jsme měli na náměstí v restauraci objednaný řízek s brambory.

Po dobrém obědě jsme se přesunuli na prohlídku do zdejšího zámku, kde je vystaveno 20 monumentálních pláten Slovanské epopeje od secesního malíře světového věhlasu Alfonse Muchy. Výstava nás opravdu ohromila a výklad paní průvodkyně byl excelentní. Paní dovedla o každém plátně tak poutavě vyprávět, že jsme pozorně poslouchali každé její slovo a vše na plátně pozorovali. Žasli jsme, jaký dar Alfons Mucha měl, když něco tak úžasného dokázal vytvořit. Zpátky domů jsme nejeli přes Brno, ale pan řidič zvolil trasu přes Nové Město na Moravě. Výlet jsme zhodnotili jako opravdu zdařilý a už se těšíme na jarní. Kampak asi vyrazíme? Budeme rádi, pokud navrhnete nějaké tipy na místa, kde jste ještě nebyli a která by stála za návštěvu.



Naše výletní parta

CO NÁS ČEKÁ?

Plánované akce v MORAŠICÍCH:

- úterý 25. 10. **Lampionový průvod**
od 18.00 hod.
- sobota 26. 11. **Koncert Hudba pomáhá**
- neděle 27. 11. **Rozsvěcení vánočního stromu**
od 17.00 hod.

Plánované akce v ŘIKOVICÍCH:

- sobota 5. 11. **Lampionový průvod**
od 17.00 hod.
- pátek 25. 11. **Rozsvěcení vánočního stromu**
od 18.30 hod.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA



Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65 let** Milan Kalibán
Karel Rajman
- 70 let** Karel Haupt
Josef Jareš
- 75 let** Alois Bureš
- 80 let** Anna Tašnerová
Zdeňka Tobková
- 95 let** Božena Fikejzová

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

Posíláme ještě pár snímeků z 95. narozenin naší babičky, paní Boženy Fikejzové.

Za blahopřání z obce ještě jednou děkujeme.

S pozdravem Fikejzovi



Pogratulovat za obec přišel pan Stříteský



Oslavenkyně s dortem



Paní Fikejzová u letošních voleb



Přejeme krásný podzim...